

kodovati spomenika in tako imajo čebele v bronastem panju popolnoma mir.

**Krvava obiteljska žaloigra.** V Rimu se je te dni mestni načelnik knez Colonna v Via Tritone živahno razgovarjal z nekim državnim podtajnikom. Nakrat sta začula dva poka iz revolverja in strašen krik. Na pragu hiše, pred katero sta stala gospoda, se je pojavila visoka brnja gosa, ki je zavpila mestnemu načelniku in podtajniku: „Umorila sem soproga, sedaj pa se javim redarstvu“. Za gospo sta šli glasno jokaje nje hčerki v starosti 18 in 16 let. Morilka je povedala, da je bil njen mož velik pijanec in moralna propalica, ki je zahteval od žene in hčerk, naj bi se udale nemoralnemu življenju, da bi si prislužile sredstev za vzdrževanje obitelji, ker niso v to privolile, jih je strašno mučil. Ko se je nekega večera vrnil soprogo zopet pijan domov, je zgrabila nesrečna žena revolver in ga je ustrelila.

**„Saj sem tako že mrtev“.** Na Dunaju je umoril pred nekaj časa bivši mesar Ivan Hejl zavrtno svojo ženo. Udaril jo je parkrat s sekuro po glavi, tako, da ji je razbil lobanjo na 63 koscev. Hejl je bil velik pijanec, zahteval je denarja od žene, ki je morala sama delati, dočim je on le popival. Ako mu žena ni dala denarja, je bil surov in ji je grozil, da jo bo ubil, kar se je tudi res zgodilo. Hejl je pri obravnavi priznal, da je umoril ženo, katero je pustil vso v krvi ter z zmečkano glavo na postelji, sicer pa ni hotel mnogo govoriti, bil je jako ravnodušen. „Saj sem itak že mrtev“, je dejal, kadar so ga sodniki vprašali. Morilec je bil obsojen na smrt na vislicah. Ko je čul svojo obsodbo, je rekel hladnokrvno „adijo“ in je ostavil sodno dvorano.

**Življenje v Klondyke.** Prof. Mines, ki je bil na znanstvenem potovanju v Klondyke, je poročal v Londonu med drugim tudi, da je plačeval za snaženje čevljev na dan 1 K 20 h, brivcu 2 K 40 h, za kozarec mleka 1 K 20 h, za tri kuhana jajca 7 K, za steklenico vina 36 K. Ako je hotel imeti voz ves dan, je moral dati zanj 480 K. Delavci imajo pa po 48 K na dan.

**Rabelja hoteli ubiti.** Ameriški državni rabelj Radcliffe, ki je obesil morilca svoje žene, Stanislava Lakrojks, je v mestu Hullu porogljivo trdil pred zbranimi Francozi, da Lakrojks ni prvi Francoz, ki bode obešen. Zato so ga gostje napadli, premlatili in bi ga bili gotovo usmrtili, ako bi ga ne bili redarji rešili ter odpeljali v varstvo.

**„Izkušnje“ za kronanje.** Kakih 14 dni že prihaja vsak dan v westministersko opatijo redar, odloži svoj „kalpak“, vsede na stol in duhovnik mu položi plehasto krono na glavo. Pri tem obredu zazvene močne orglje. Vse to je izkušnja za prihodnje kraljevo kronanje v juniju, da bi šlo vse gladko. Na mesto kralja sodeluje tačas redar in nadškofa iz Canterbury nadomešča kaplan, da se organist navadi pri posameznih obredih o pravem času zaorgljati in o pravem času potihniti. Redar izvršuje svojo ulogo jako izborna in časniki trde, da bi mogel, če bi bilo treba zastopati celo kralja pri kronanju.

## Gospodarske stvari.

**Kmečki grehi.** (Konec.) Skrbeti moraš pa tudi z lastnim neovarljivim življenjem doma in zunaj doma, da ti ne bo mogel nihče ničesar očitati: ako ve družinče, da zahaja gospodar redno vsak večer „k levu“, ne bo dolgo, da tudi samo postane stalni gost „pri medvedu.“ Za mlade kmetovalce tiči precej nevarnosti tudi v tem, da preprijazno občujejo z mladimi ženskimi posli: ako je to prišlo nekoliko predaleč, potem z Bogom spoštovanje in pokorščina. Malo mnogo premalo se drži pri mnogih gospodarstvih na dobro hrano družine. Če delavcem in najemnikom dobro hrano odtegneš, jih spravljaš v zlo voljo. In ta ne rodi nikoli dobrega sadu. Posel mora dobiti dovolj dobre hrane, potem naj bo le gospodar oster, makari hudomušen, gospodinja vže zopet vse lepo pogladi: če gre pa nasprotno žena v neumestni varčosti (nekateri ji pravijo: skoparijo) tako daleč, da daje družini malo in slabe hrane, potem je pri kraju z mirom in zadovoljnostjo, s pokorščino in rodoljubnostjo in vsakdanja nejevolja ne izostane. Dobro kuhanega in okusno pripravljene kosila je treba za nasitjenje tudi menj, nego nezabeljenega in neokusnega, in ker na vsako delovanje pri gospodarstvu, zlasti na krmenje in ravnanje z živino kolikor toliko vpljiva ljubezen do njega, ki ima močne korenine v želodcu, zato je dobra hranitev družine najboljši lep (kit) mej gospodarjem in družino.

**Zlata pravila prašičjereje.** Redi in oskrbuje plemenske prašiče kolikor moč dobro, in sicer živali za pleme kolikor se da poceni, pitavno žival, kar se da obilno. — Kaj popolnejšega se da doseči le s specialiteto. — Rabi samo zdrave živali pravičnega života za pleme in nikoli prezgodaj. — Razven pitavnim prašičem privoščijo vsem živalim vsaki dan par ur gibanja na prostem, če je vreme zato; ravno zato so prašiči, ki se pasejo tako, zdravi. — Skrbi za gorek, zračen svinjak brez prepaha, ki bo po zimi topel, poleti hladen. — Vsako vznemirjenje živalim bolj ali manj škoduje, posebno onim, ki jih pitamo. — Snaga je glavni pogoj srečne prasičjereje. — Plemenskim živalim, daj sicer obilno piče, pa ne do masti. — Pokladaj vedno le zdravo krmo, ki tekne. — Močna krmila polagaj bolj suha, korenstvo pa le kuhano ali sparjeno. — Skrbi tudi vedno za svežo vodo. — Vsaki dan pokladaj ob strogo določenem času pičo, mladim pujskom in odstavljenim ne pokladaj preveč naenkrat, zato pa tudi večkrat. — Daj priliko ščetinarjem, da dobijo vsaki dan na razpolago vapnenastih kosov prsti, kosove oglja itd. — Plemenski svinji mehko nastelji predno se opraseti; nadzoruj sicer porod, o ne segaj prezgodaj vmes. — Odščipni pujskom ostre zobčke, če le moreš v prvih 24 urah. — Od 3. tedna naprej naj pridejo pujski ob lepem vremenu s svinjo vred na prosto, od 4. tedna naprej začni pokladati postransko pičo. — Pusti pujske 7 do 8 tednov pri svinji, za naprej odmenjene celo 9 do 10 tednov. — V enem oddelku naj bodo skupaj samo enako krepke živali, slabiče deni posebej. — Če le moč, tehtaj pitavne prašiče vsaki mesec. — Mnogo vodene krme

da vodeno meso, močno oljnata piča da oljnato slanino, in koruza pobarva mast in slanino rumeno. — Z ječmenom, grahom, bobom in rženimi otrobi se priredi najboljše meso, slanino in mast.

**Sadni špalirji ob hišah.** Lepo je videti po vinogradnih krajih, ob hišnih zidovih krepko rastoče trtne špalirje, obložene z lepim grozdem, kar pogostokrat zanemarjene stene jako diči. Koder pa trta ne vspeva, se to lahko nadomesti in enako doseže s sadnimi špalirji. Po Franciji in Švici se vidi mnogo takih špalirjev, ki ne samo da hišne stene dičijo, marveč jim donašajo tudi nekaj dohodkov, ker taki špalirji bujno rastejo in mnogo rodijo. Tudi pri nas bi se dalo to izvesti, osobito bi to priporočali v krajih, kjer trta le slabo ali sploh ne vspeva. Drevesni špalirji vzgojeni ob hišnih zidovih bujno rastejo radi tega, ker imajo mnogo več hrane na razpolago, osobito če so blizu gnojšč in tudi se morejo taki špalirji bolje oskrbovati, kakor druga od stanovanja oddaljena in na prostem rastoča drevesa. Tudi je sadje vzgojeno na takih špalirjih lepše, ker je bolj obvarovano proti vremenskim vplivom in ker dobiva več gorkote, tudi popred dozori. Koder se na Francoskem s sadjarstvom prav veliko pečajo, od katerega se pravzaprav živijo, enako kakor pri nas od trte, napravljalo, v svrhu da dosežejo ravnokar omejeni smoter, posebne po  $\frac{1}{2}$ —3 metre visoke in po potrebi dolge zidove v oddaljenosti 10—20 metrov eden za drugim. Ob teh zidovih vzgajajo prav skrbno krasne špalirje. Želeti bi bilo, da bi se sadjarji tudi pri nas vzgajanja takih špalirjev poprijeli, ker s tem bi naši posestniki pokazali, da hočejo tudi v tem oziru napredovati. Tako delo, ki zahteva razun družega, tudi precej znanja v obrezovanju, se posebno dobro izplača potem, če se vzgajajo ali pomnožujejo prav lepe vrste osobito hruške in breskve, ker take vrste, ki kolikor mogoče zgodaj ali pa, ki pozno dozori, se morejo torej v takem času prodati, ko je še prav malo družega sadja. Kot zgodnje priporočljive vrste bi bile: Od hruške: Amanlijeva maslenka, zgodnja vojvodinja, kongresovka, Villiam. Od breskev: Amaden, zgodnja Magdalenka, zgodnja Beatriks, bela Magdalenka, najzgodnejša Lujiza. Od marelic: Velika zgodnja marelica, Nancy, Luitzetova marelica. (Luitzet's Aprikose). Od jabolk: Rožnih (Virginischer Rosenapfel), beli in rudeči astrakan, beli poletni kalvil, poletni dišečnik, Charlamovsky. Kot pozne priporočljive vrste bi bile: Od hruške: Dilovka, Hardenpontova zimsko maslenka, zimsko Dehantovka, Angoulemka, Liegelnovka, i. t. d. Od breskev: Minjon rudeča Magdalenka, Leopold I. (velika lepa breskev), kraljica vrtov, lepa cesarska, princ valeški, Viktorija. Od marelic: Breda, klosterneuburška in debela vipavska marelica. Od jabolk: Rumeni belefler, beli pisani

kardinal, zlata zimsko parmena, pariški rambur ali kanadska rajneta, pisani jesenski in zimski kalvil, rudeči jesenski kalvil, beli zimski kalvil, Pomona i. t. d. — Kako pa vzgajati sadni špalir? Kakor že omenjeno, zahteva to delo, ako se hoče prav pravilno izvrševati, precejšno vajo in znanost, vendar se pa tudi na priprost način dovolj vspeha doseže. Pred vsem se mora izkopati, ako se hoče da se bode drevo prav dobro razvijalo, dovolj globoka (60—80 centimetrov) ter dovolj široka (80—100—120 cm) drevesna jama. Žal, da se na te mere pri vsakem sajenju premalo ozir jemlje, marveč se navadno napravi prav majhna jama, da se drevo komaj notri stlači in to je najpogostejši vzrok slabemu vspevanju. Pri saditvi se nameče na dno in na korenine dobre zemlje in drevesce ne vsadi globeje nego je popred rastlo. Od zidu pride 30—40 centimetrov oddaljeno. Ob zidu se v podobi mreže nabijejo latvice v razdalji po 30—40 centimetrov navpično in po 40—50 centimetrov počez. Počezne latvice se nabijejo nekoliko počezno, ker se tako vzgojene in izpeljane veje lepše in enakomernejše razvijajo, kokor vodoravno rastoče. Na ta način je tudi mogoče neenakomerno razvijajoče ter nasprotiležeče si veje vrvnati, kar se doseže s tem, da se šibko rastočo vejo priveže po koncu, močno rastočo pa navzdol. Ob teh latah se potem razpeljejo drevesčekove veje, ki se morajo na debelu nahajati v kolikor mogoče enaki višini, ker le potem postanejo lepi simetrični kraki. Tako drevesce se koj po saditvi obreže, sicer se mu skrajšajo glavne stranske veje za  $\frac{1}{4}$  ali če so šibke za  $\frac{1}{2}$  od naravne dolgosti: voditeljica pa le malo nad mestom, kjer se imata izpeljati dva nova kraka. Če se drevesce pravilno razvija, se v drugem letu na enak način obreže. Novi veji se spet privežeta na latvi; tako se dobi druga etaža. Če se drevo krepko razvija, se napravijo lahko v enem letu še 1 ali še celo 2 novi etaži in sicer s tem, da se med letom razvijajoče se stranske veje na počezne late privežejo. Kdor takih špalirjev ne mara prav nizko vzgojevati, cepi lahko višini 1—2 metra in potem šele na ravnokar opisani način vzgaja. Če ravno dobiva pri hiši nahajajoči se špalir več ali manj hranilnih snovi, je vendar dobro, ako se mu tu pa tam še posebej pognoji osobito, če se opazi, da prične hirati. V tem slučaju se okoplje okolo drevesa, ne ravno preblizu marveč 30—60 cm od debla oddaljeno, kar je odvisno od starosti drevesa, ter se zakoplje dobrega hlevskega gnoja ali tudi komposta pomešanega z umetnimi gnojili. Po letu je dobro, če se takim drevesčkom stanjšane gnojnice prilije.

### Loterijske številke.

Trst, dne 5. aprila: 68, 29, 52, 11, 81.  
Gradec, dne 12. aprila: 78, 18, 86, 83, 48.

**Stavbinsko Dietrich Dickstein & Wilhelm Higesperger**  
arhitekta in mestna stavbinska mojstra, **Celje**, Ringstrasse 10.

**podjetje.**

priporočata se za prevzete in izvršitev vseh v njiju stroko spadajočih del. Pojasnila na željo radovoljno. Načrte (plane) in tehnične nasvete po najkulantnejših pogojih.